

شهروند الکترونیکی

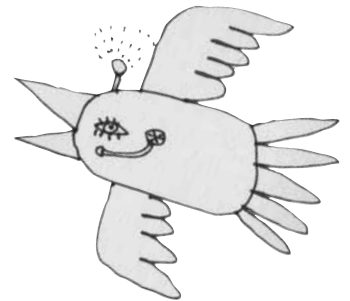

احسان مظلومی

آموزش

آیا خود را یک شهروند الکترونیک می دانید؟

به احتمال زیاد پاسخ بیش از ۹۰ درصد شما به این سؤال منفی است، زیرا پاسخ بیش از ۹۰ درصد مردم ایران به این سؤال منفی است. همین درصد از مردم شاید ندانند، شهروند الکترونیک به چه کسی می گویند. بهتر است ابتدا ببینیم، شهروند الکترونیک به چه کسی می گویند. شاید خوشمان آمد و ما هم شهروند الکترونیک شدیم.

شهروند الکترونیک کیست؟

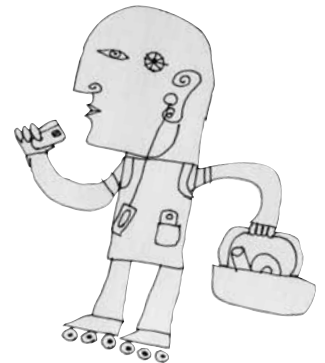
در تعریف شهروند الکترونیک گفته اند: «شهروند الکترونیک فردی است که با فناوری اطلاعات آشنایی داشته باشد و بتواند از خدمات الکترونیک یک شهر الکترونیک استفاده کند.» (جلالی، علی اکبر، ۱۳۸۳، ص ۴۸)

یا: «شهروند الکترونیک کسی است که از حداقل دانش لازم درباره ی مفاهیم پایه ی فناوری اطلاعات و ارتباطات برخوردار است، توانایی برقراری ارتباط با اینترنت و ارسال و دریافت پیام های الکترونیکی از طریق پست الکترونیک^۱ را دارد و هم چنین اطلاعات، خدمات، کالاها و نرم افزارهای مورد نیاز خود را از طریق اینترنت جست و جو می کند.»

یا: «شهروند الکترونیک، فردی است که توانایی استفاده از خدمات برخط^۲ دولت ها را در حد مطلوب داشته باشد. در واقع شهروندان الکترونیک همان کاربران جوامع اطلاعاتی هستند.»

حالا کدام تعریف را بپذیریم؟

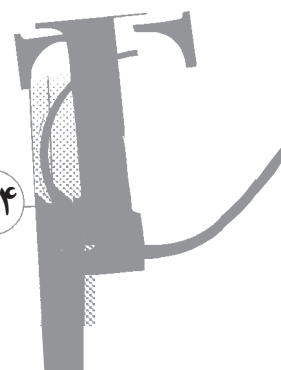
می توانیم همه ی این تعریف ها را کنار بگذاریم و تعریف دیگری را که ساده تر هم هست بپذیریم. شهروند الکترونیک شهروندی است که می تواند به کمک اینترنت و دیگر ابزارهای الکترونیک، بخشی از نیازهای روزمره ی خود را رفع کند. این «بخش» بستگی دارد به این که تا چه حد امکانش برای آن شهروند فراهم شده باشد. طبیعتاً در جایی که خدمات الکترونیک ارائه نشود، شهروند الکترونیک هم بی معناست.

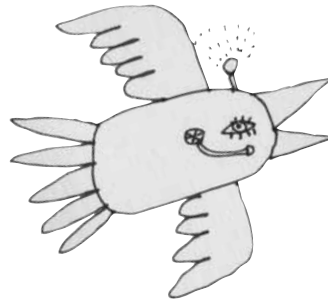
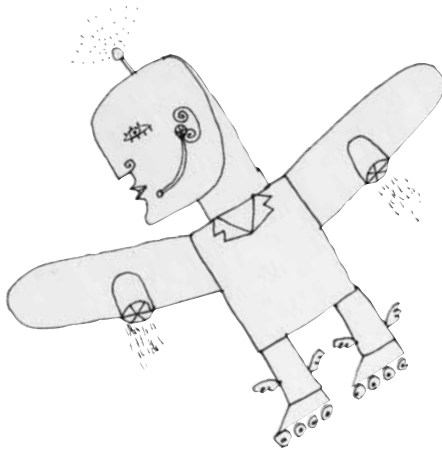

شهروند الکترونیک از عهده ی چه کارهایی برمی آید؟

رسیدیم به یک سؤال مهم. این که شهروند الکترونیک چه می تواند بکند، دقیقاً به این بستگی دارد که چه امکاناتی برایش فراهم است. به طور خلاصه، شهروند الکترونیک می تواند این کارها را انجام دهد:

● قبض آب، برق، تلفن، گاز، تلفن همراه، عوارض نوسازی و عوارض خودرو را با استفاده از اینترنت،

۱

۲

۳

از منزل پرداخت کند.

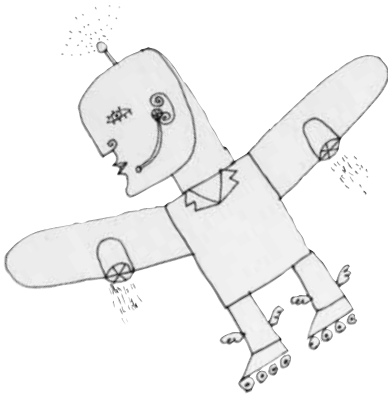
- مایحتاج روزانه، کتاب، و بسیاری از کالاهای دیگر را، از طریق اینترنت بخرد.
- بلیت قطار، اتوبوس و هواپیما را از طریق اینترنت خریداری یا رزرو کند.
- به کمک اینترنت در هتل مورد نظرش در شهر مورد نظر، اتاق رزرو کند.
- بلیت سینما، تئاتر و... را از طریق اینترنت بخرد.
- برای شرکت در کنکور، تعویض پلاک، دریافت کارت سوخت و این قبیل خدمات شهری، از طریق اینترنت ثبت نام کند.
- از طریق اینترنت به حساب بانکی خود دسترسی داشته باشد، به حساب دیگران پول واریز کند و همهی تراکنش های بانکی را انجام دهد.

شهروند الکترونیک به چه دردی می خورد؟

به خیلی دردها، مخصوصاً در شهرهای شلوغی مثل تهران، شیراز، مشهد و... هرچه الکترونیک تر باشید، می توانید در وقت و هزینه ی خود بیشتر صرفه جویی کنید و بدن و اعصاب سالم تری نیز خواهید داشت. اگر میزان ساعت هایی را که در سال در صف بلیت قطار و اتوبوس، صف بانک برای پرداخت قبض یا واریز پول، و در ترافیک خیابان برای رفتن به خرید صرف می شود، محاسبه کنید، به عدد سرسام آوری می رسید؛ یعنی به طور متوسط ۳۰۰ ساعت. اگر ساعات کاری هر روز را ۸ ساعت حساب کنید، می شود حدود ۳۷ روز. به این ها اضافه کنید: خرد شدن اعصاب در ترافیک، گیر نیاموردن بلیت، پر بودن اتاق های هتل ها در روزی که به شهر مقصد می رسید، قطع شدن ارتباط بانک با مرکز، دقیقاً وقتی نوبتتان رسیده، دوده هایی که می خورید تا به مقصد برسید، و هزار و یک دردسر دیگر را که در حالت عادی می کشید. فکر می کنم این دلایل کافی باشد تا شما هم تصمیم بگیرید، به آن اقلیت کمتر از ده درصد پیوندید و شهروند الکترونیک شوید. البته دلایل دیگری هم هست که نگفتم. چون صفحاتی که داریم کم هستند و می خواهیم بیشتر به کار عملی پردازیم.

کدام یک از این امکانات واقعاً وجود دارد؟

لابد فکر می کنید نصف حرف هایم خیال بافی بود. ولی این طور نیست.

در واقع، همه‌ی امکاناتی که شمردم، الان قابل اجرا هستند؛ گرچه به طور محدود. اگر شما علاوه بر دست رسی به اینترنت، یک حساب بانکی الکترونیک داشته باشید، می‌توانید به همه‌ی آن‌چه که گفتم دست یابید. البته اگر این حساب را هم نداشته باشید، هنوز به بخشی از خدمات الکترونیک دست رسی دارید.

از کجا شروع کنیم؟

اولین قدم این است که به یکی از بانک‌هایی که خدمات الکترونیک ارائه می‌دهند، بروید و یک حساب الکترونیک افتتاح کنید. در حال حاضر بانک‌های ملت، پارسیان، سامان و اقتصاد نوین این خدمات را ارائه می‌دهند. بقیه‌ی بانک‌ها هم به زودی ارائه خواهند داد.

به یکی از این بانک‌ها می‌رویم و یک حساب الکترونیک باز می‌کنیم. البته اگر بخواهیم می‌توانیم بدون باز کردن حساب، یک کارت هدیه بخریم. این کارت‌ها را به صورت نقدی می‌توان خرید و معمولاً به اندازه‌ی پولی که بابت آن‌ها می‌دهیم، اعتبار دارند. خوب، حالا یک کارت خرید اینترنتی داریم. پس به سراغ مرحله‌ی بعد می‌رویم.

پرداخت قبض از طریق اینترنت

الان تقریباً همه‌ی قبض‌ها را می‌توان توسط اینترنت پرداخت. برای پرداخت قبض، بعد از اتصال به اینترنت، به این آدرس بروید: <https://bill.sep.ir>. در وسط صفحه نوشته شده است: «جهت پرداخت قبض جدید، این جا را کلیک کنید.» روی آن کلیک کنید. چنین صفحه‌ای را خواهید دید: (شکل ۱)

به قبضی که می‌خواهید پردازید، دقت کنید. یک گوشه‌ی آن شناسه‌ی قبض و شناسه‌ی پرداخت را خواهید دید. باید این شناسه‌ها را که به صورت عدد هستند، در کادرهای خالی صفحه وارد کنیم. در کادر آخر هم ایمیل خود را می‌نویسیم. مشخصات قبض ظاهر می‌شود. (شکل ۲)

می‌بینید که سایت نوع قبض و مبلغ آن را تشخیص داده است. قدم بعدی وارد کردن مشخصات کارت است. در تصویر قبل دیدید که من مشخصات را وارد کرده‌ام. بعد از این کار روی دکمه‌ی ارسال کلیک می‌کنیم. (شکل ۳)

با این کار، مبلغ مورد نظر از حساب ما کسر و قبضمان پرداخت می‌شود. روش پرداخت بقیه‌ی قبض‌های هم به همین شکل است. پس از وارد کردن شناسه‌ی قبض و شناسه‌ی پرداخت، نوع و مبلغ آن مشخص می‌شود و شما پس از تطبیق دادن آن‌ها با قبضتان، می‌توانید آن را پردازید.

خرید بلیت از اینترنت

حالا که کارت خرید اینترنتی داریم، بیایید حداکثر استفاده را از آن بکنیم.

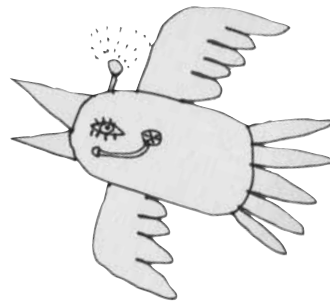
شکل ۲

شکل ۳

شکل ۴

شکل ۵

شکل ۶

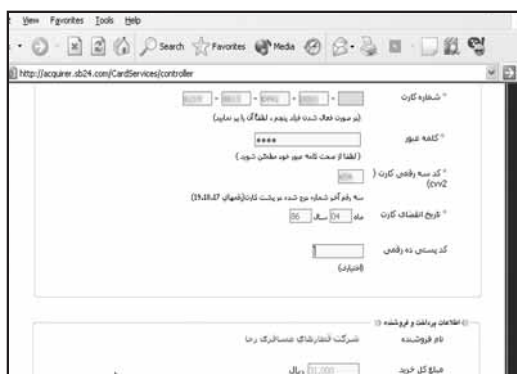
شکل ۹

شکل ۱۰

شکل ۱۱

شکل ۱۲

شکل ۱۳

یکی دیگر از خدمات آنلاین که در دست رس ماست، خرید انواع بلیت ها برای مسافرت از اینترنت است. ابتدا روال خرید بلیت قطار را بررسی می کنیم. برای خرید بلیت قطار، ابتدا باید به سایت فروش اینترنتی شرکت رجا برویم. آدرس سایت این است: <https://ticket.raja.ir>. تصویر، صفحه ی اول سایت را نشان می دهد. (شکل ۴)

برای استفاده از این سایت به یک ثبت نام ساده احتیاج داریم. روی گزینه ی «ورود به سیستم خرید بلیت» کلیک کنید. (شکل ۵)

اکنون روی لینک «به عنوان کاربر جدید یک نام در سیستم ایجاد کنید»، کلیک می کنیم تا وارد این صفحه شویم. (شکل ۶)

پس از پر کردن فرم، دکمه ی تأیید را کلیک می کنیم. روند تأیید ثبت نام ما یک روز کاری طول می کشد. پس از آن می توانیم با وارد کردن نام کاربری و کلمه ی عبور، وارد سایت شویم و خریدمان را انجام دهیم. در تصویر قبلی دیدید که کجا باید نام کاربری و کلمه ی عبور را وارد کنیم. پس از ورود، چنین صفحه ای را خواهید دید: (شکل ۷)

روی لینک «خرید بلیت» کلیک می کنیم. (شکل ۸)
پس از مشخص کردن مبدأ، مقصد، تاریخ حرکت، تعداد مسافر و جنسیت آن ها، دکمه ی تأیید را کلیک می کنیم. (شکل ۹)

در این جا فهرستی از قطارهایی را که در تاریخ مورد نظرمون حرکت می کنند، به همراه قیمت هایشان می بینیم. آن ها که به رنگ خاکستری نشان داده می شوند، ظرفیتشان تکمیل شده است. قطار مورد نظرمون را انتخاب می کنیم و دکمه ی تأیید را کلیک می کنیم. (شکل ۱۰)

پس از وارد کردن مشخصات و تعیین بانکی که کارت آن را داریم، دکمه ی تأیید را کلیک می کنیم. در صفحه ی بعد نیز دکمه ی تأیید را کلیک می کنیم تا وارد صفحه ی پرداخت الکترونیک شویم. (شکل ۱۱)

مشخصات کارت را در این جا به دقت وارد می کنیم و دکمه ی تأیید را کلیک می کنیم. (شکل ۱۲)

عملیات با موفقیت انجام شده است. اکنون باید دکمه ی «بازگشت به سایت فروشنده» را کلیک کنیم. (شکل ۱۳)

در این صفحه مشخصات بلیت را می بینیم. شماره ی سریال بلیت، شماره ی سالن و شماره ی صندلی را یادداشت می کنیم. در اولین فرصت می توانیم به یک آژانس مسافرتی مراجعه کنیم و با ارائه ی شماره ها، بلیت چاپی خود را بگیریم.

زیرنویس

1. Email
2. Online